

Інститути прямої демократії в процесі установа- лення основного закону: переваги форми крізь призму недоліків на практиці

*А.Н. Пугачов, к.ю.н., доцент, завідувач кафедри теорії
та історії держави і права,
Полоцький державний університет
ales.puhachou@tut.by*

Методологія дослідження використовується відповідно до вимог юридичної науки, необхідності досягнення поставлених цілей. Критичний аналіз на основі історичного та порівняльно-правового методів сприяють цьому найбільшою мірою.

Результати. При всій привабливості і популярності використання референдумів у ході прийняття конституції необхідно чітко усвідомлювати також їхній потенційно деструктивний характер, коли інститути прямого народовладдя служать прикриттям для досягнення недемократичних цілей і сприяють встановленню режиму особистої влади.

Новизна. Інститут референдуму отримав широке поширення в колишніх країнах соцтабору і республіках СРСР, що розпався. Однак цю реальність не можна розглядати як суцільне утвердження демократичних засад і правових принципів, оскільки прямі форми народовладдя дуже майстерно можуть грати на руку недемократичним режимам, а прийняття основного закону через референдум лише сприяє легітимації та поширенню популістсько-авторитарних тенденцій.

Практична значущість. Вивчення теорії та практики конституціоналізму дають змогу оцінювати не тільки переваги, а й недоліки референдумних форм. Це сприяє більш ефективному державно-правовому будівництву, розвитку критичного напрямку в конституційній науці, упровадженню істинно-змістовних початків на стадіях навчального процесу.